

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)



Силабус
навчальної дисципліни
Психологія соціального впливу
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Психологія конфлікту.
Спеціальність: 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)
Галузь знань: 01 освіта/ педагогіка
Рівень вищої освіти: перший рівень

Викладач (і)	Стрільчук Оксана Володимирівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/strilchuk-oksana-volodymyrivna/
Контактний тел.	0963048251
Е-mail викладача:	bumby@ukr.net
Графік консультацій	Четвер 13.00-14.00/субота 12.00-13.00 через тиждень

Обсяг курсу на поточний навчальний рік (заочна форма навчання):

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	16	20	84	іспит

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: соціальний вплив, соціальна взаємодія, установки, навіювання, переконання, психічне зараження, маніпуляція, пропаганда, інтернет-середовище, критичне мислення.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними теоретичними та психологічними засадами феномену соціального впливу; сформувати навички виявлення та протидії психологічному впливу; розвинути уміння навички позитивного соціального впливу у професійному житті.

Предмет вивчення: основні прийоми та техніки психологічного впливу, знання та психологічні навички протистояння соціальному впливу.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
---	-------------------------------

<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Розуміння інформації, її кількісний та якісний аналіз, здійснення узагальнення та інтерпретації, критичне оцінювання й висновки.</p>	<p>ПРН1. Розуміти наукову інформацію та вміти здійснювати її попередній аналіз, синтез, узагальнення, інтерпретацію та оцінювання; обґрунтовувати власну позицію.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності. Використання теоретичних знань (філософських, психофізіологічних, психолого-педагогічних) для формування практичних навичок та умінь з метою надання кваліфікованої психологічної допомоги особистості.</p>	<p>ПРН2. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу клієнтам на основі засвоєних теоретичних знань та сформованих практичних навичок і умінь.</p>
<p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога. Знання фактів, розуміння закономірностей та механізмів виникнення, розвитку й прояву психічних явищ та феноменів у контексті вирішення професійних завдань.</p>	<p>ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку й функціонування психічних явищ і феноменів у контексті вирішення професійних завдань.</p>
<p>ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних</p>	<p>ПРН4. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.</p>
<p>ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних</p>	<p>ПРН5. Аналізувати власні якості й</p>

<p>технологій. Здатність до застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність працювати самостійно. Приймати обгрунтовані рішення, обирати оптимальні професійні дії та елементи самоорганізації для розв'язання завдань професійної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність приймати обгрунтовані рішення. Здатність працювати самостійно, приймати обгрунтовані рішення, обирати оптимальні професійні дії та елементи самоорганізації для розв'язання завдань професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї. Здатність до системного мислення, креативності, генерування нових ідей, пошуку варіантів нестандартного розв'язання професійних завдань.</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді. Здатність до налагодження</p>	<p>поведінку та об'єктивно їх оцінювати на основі критичності та самокритичності.</p> <p>ПРН6. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати обгрунтовані рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПРН7. Вміти гнучко, креативно, нестандартно мислити, продукувати нові ідеї та підходи до розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН8. Встановлювати та підтримувати конструктивні професійні зв'язки з колегами, громадськістю, засобами масової інформації; вміти формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію відповідно до особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії;</p>
--	--

конструктивних професійних зв'язків з колегами, громадськістю, засобами масової інформації для розв'язання професійних завдань; здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань. Здатність до використання принципів, норм етики, правил культури поведінки, правової культури у стосунках з людьми на основі загальнолюдських, національних та громадянських цінностей, норм суспільної моралі.

ЗК10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Емпатійно взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові особливості.

ЗК11. Реалізація власних прав і обов'язків як члена суспільства. Здатність усвідомлювати цінності

продуктивно працювати у команді у процесі вирішення професійних завдань.

ПРН9. Дотримуватись принципів моралі, етичних норм, правил культури поведінки у стосунках з людьми на основі загальнолюдських, національних та громадянських цінностей. **ПРН10.** Демонструвати уміння взаємодіяти з особами, що мають культурні, гендерно-вікові особливості, з гетерогенними групами на засадах емпатії, толерантності й поваги.

ПРН11. Демонструвати соціально-відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям.

ПРН12. Розуміти важливості збереження фізичного та психічного здоров'я (власного й оточуючих) та за потреби визначати

громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК12. Використання різних видів та форм активності для збереження фізичного та психічного здоров'я. Володіння навичками аналізу своєї діяльності та застосування методів когнітивної та емоційної регуляції власної діяльності, фізичних та психічних станів.

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. Знання про етапи розвитку та становлення психології як науки; про психічні явища, їх виникнення, розвиток та прояви; основні поняття, категорії психологічної науки; закономірності психічного та психофізіологічного розвитку; особливості вікового розвитку; виникнення, формування та

зміст запиту до супервізії.

ПРН13. Розуміти основні поняття, категорії, методи, етапи розвитку та становлення психологічної науки; факти, механізми та закономірності психічних явищ, особливості психічного розвитку особистості та його можливих порушень протягом онтогенезу; особливості міжособистісної взаємодії у соціальних групах та спільнотах.

ПРН14. Розуміти соціально-психологічні проблеми та вміти самостійно й правильно підбирати доцільні теоретичні й емпіричні методи планування, організації та проведення психологічних досліджень; формулювати науковий апарат дослідження, володіти навичками збору матеріалу, вміти дотримуватися

прояви порушень психічного розвитку; механізми міжособистісної взаємодії в різних соціальних групах та спільнотах.

ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

Здатність до самостійного визначення наукового апарату; планування організації та проведення наукового дослідження; аналізу та

систематизації одержаних результатів; їх опрацювання із застосуванням методів математичної статистики; формулювання аргументованих висновків та рекомендацій.

ФК3. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. Здатність до діагностичної діяльності, використання адекватних методик для оцінки змін у розвитку психіки, особливостей

процедури дослідження.

ПРН15. Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; аналізувати, систематизувати, інтерпретувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження; формулювати аргументовані висновки та рекомендації для вирішення соціально-психологічних проблем; вміти презентувати результати власних досліджень.

ПРН16. Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта; програми групової психологічної корекції.

поведінки та шляхів психологічної корекції.

ФК4. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

Здатність організувати та надавати психологічну допомогу особам, які потребують психокорекційного втручання з метою вирішення їх психологічних проблем; перебувають у кризовій ситуації з метою їх адаптації до нових умов життєдіяльності.

ФК5. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

Здатність здійснювати просвітницько-профілактичну роботу з підвищення психологічної культури населення; попереджувати відхилення у психічному розвитку та поведінці особистості в цілому та на запит; надавати консультативно-методичну допомогу клієнтам та органам

ПРН17. Застосовувати доцільні форми й методи просвітницької роботи для підвищення психологічної культури населення; складати та реалізовувати програми психопрофілактичних дій; надавати консультативно-методичну допомогу клієнтам за запитом; здійснювати експертну діяльність на замовлення органів державного управління.

ПРН18. Розробляти та впроваджувати корекційно-розвивальні програми на основі моніторингу індивідуального розвитку особистості клієнта та причин, що його ускладнюють та застосовування засобів своєчасного попередження відхилень у психічному розвитку та поведінці особистості, змін девіантної поведінки на соціально прийнятну;

<p>державного управління на замовлення.</p> <p>ФК6. Здатність до моніторингу змісту й умов індивідуального розвитку клієнта та визначення причини, що його ускладнюють. Здатність своєчасно попереджати відхилення у психофізичному (психічному) розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках; запобігати конфліктним ситуаціям та здійснювати психолого-педагогічні заходи, які сприяють подоланню життєвих криз особистості, різних форм девіантної поведінки; формувати соціально корисні життєві перспективи, мотивацію до самовиховання й саморозвитку, орієнтацію на здоровий спосіб життя, захист власного психічного здоров'я та психічного здоров'я оточуючих.</p>	<p>запобігати та конструктивно вирішувати міжособистісні конфлікти; орієнтувати клієнтів на здоровий спосіб життя та збереження психічного здоров'я; мотивувати клієнта до самовиховання й саморозвитку.</p> <p>ПРН19. Застосувати навички та уміння побудови ефективного міжособистісного спілкування з клієнтами, колегами, громадськістю, засобами масової інформації, іншими суб'єктами міжособистісної взаємодії у процесі професійної діяльності на принципах гуманізму й довіри; ефективно виконувати різні ролі у команді в процесі вирішення фахових завдань, демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПРН20. Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога;</p>
--	---

ФК7. Здатність до ефективного міжособистісного спілкування у процесі професійної діяльності.

Організація ефективного міжособистісного спілкування як уміння вислуховувати, сприймати та розуміти інформацію; здійснювати зворотній зв'язок із співрозмовниками; користуватися навичками невербальної та невербальної комунікації; спостерігати та оцінювати співрозмовників і себе у процесі спілкування.

ФК8. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики. Знання

та дотримання принципів Етичного кодексу психолога (відповідальності, компетентності, конфіденційності, захисту інтересів клієнта тощо), норм психологічної етики.

ФК9. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, рефлексії результатів професійної діяльності. На основі рефлексії власних професійних

усвідомлювати межі своєї компетентності; поважати гідність клієнта; захищати від будь-яких форм фізичного або психологічного насильства.

ПРН21. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, особистісну та професійну рефлексія, самостійне формулювання цілей саморозвитку та підбір шляхів й засобів особистісного та професійного самовдосконалення.

ПРН22. Визначати та вміти розв'язувати конкретні проблеми клієнтів, спираючись на сучасні досягнення психологічної науки та зважаючи на реалії сьогодення.

ПРН23. Аналізувати стан соціально-психологічного клімату груп та визначати шляхи

<p>навичок та умінь самостійно ставити цілі, підбирати шляхи та засоби самовдосконалення та підвищення рівня професіоналізму.</p> <p>ФК10. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності. Обізнаність в реаліях сьогодення; використання сучасних досягнень психологічної науки для розв'язання конкретних поточних проблем клієнтів.</p> <p>ФК11. Здатність оцінювати і підтримувати психологічно безпечне середовище. Дослідження психологічного клімату груп; визначення тенденцій розвитку міжгрупових відносин; створення оптимальних умов для ефективної адаптації суб'єктів діяльності та їх позитивного ставлення до соціального оточення і самих себе.</p>	<p>його оптимізації, тенденції розвитку міжгрупових відносин;</p> <p>застосовувати засоби для забезпечення соціально-психологічного благополуччя суб'єктів взаємодії.</p>
---	---

Зміст курсу:

Модуль 1. Поняття соціального впливу.

Тема 1. Психологічний зміст та мета соціального впливу. Поняття психологічного, соціального, та соціально-психологічного впливу. Основні концепції соціального впливу. Види соціального впливу механізми соціального впливу.

Тема 2. Людина як об'єкт та суб'єкт соціального впливу. Особистість як об'єкт постійної. Реакції людини на соціальний вплив з точки зору психологічних концепцій. Психологічні та соціально-психологічні передумови вразливості особистості до соціального впливу в умовах соціальної взаємодії. Психологічні ознаки переживання психологічного впливу. Поширені техніки соціального впливу.

Тема 3. Механізми та інструменти соціального впливу. Приклади психологічної дії механізмів психічного зараження та навіювання. Психологічний зміст наслідування. Поняття маніпуляції. Передумови маніпулятивної поведінки. Пропаганда. Головні ознаки пропаганди. Технології пропаганди. Мета пропаганди. Розпізнавання та протидія пропаганді. Критерії оцінки ефективності соціального впливу.

Модуль 2. Соціальний вплив в засобах масової інформації.

Тема 1. Соціальний вплив через засоби масової інформації. Дія механізму наслідування на прикладі соціальних мереж. Психологічні передумови цільового соціального впливу через соціальні мережі. Механізми та інструменти впливу на великі соціальні групи через засоби масової інформації. Інформаційні війни. Мова ворожнечі. Характеристика кліпового мислення. Поточковий стан свідомості під час споживання контенту в інтернет-просторі.

Тема 2. Психологічні навички протидії соціальному впливу. Критичне та аналітичне мислення. Медіакультура та медіагігієна.

Методи навчання: Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематична/проблемна), практичні, пояснення, ілюстрування, проблемна бесіда, метод ситуацій, дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах, виконання практичних вправ та ін.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ.

Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу потребує використання офісних програм призначені для основної маси користувачів.

Система оцінювання та вимоги:

Максимальна сума балів буде складати 100.

Максимальна кількість балів за поточне оцінювання – 50 (враховуючи бали за виконання завдань самостійної роботи і творчого завдання)

Максимальна кількість балів за іспит (тестові завдання) – 50 балів.

Форма звітності у I семестрі: іспит

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

- 1. Відповідь на практичному занятті максимально 2 бали.**
- 2. Виконання самостійної роботи максимально 6 балів.**
- 3. Виконання творчого завдання до 20 балів.**

1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:

2 бали отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмного матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; виявляє ініціативність і активність у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1.5 бали отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки; активний у роботі з практичним матеріалом; здійснює самоаналіз

1 бал отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків; виявляє малу активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

0.5 балів отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі. не виявляє активності у роботі з практичним матеріалом; не здійснює самоаналіз

2. Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 6 балів):

4 бали – повне, правильне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

1 бал – лаконічність, змістовність матеріалу, власна точка зору

1 бал – дотримання норм форматування тексту.

3. Виконання творчого завдання (максимально 20 балів):

10 балів – включення всіх елементів, їх змістовність, відповідність тематики тренінгу;

10 балів – креативність, творчий підхід, дизайн презентації/постера

Система оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
--------------------------------------	-----------------------

90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	X (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Максимальна оцінка навчальних досягнень студента

- 1) Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
- 2) Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
- 3) Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Власова Є. Соціальна психологія організацій та управління. Центр навчальної літератури. Київ. 2019. 396 С.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Центр учбової літератури. 2008. 688 С.
3. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Vivat. 2021 р. 384 С.
4. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Наш формат. 2015. 497 С.
5. Скулиш Є. Д. Сугестивні технології маніпулятивного впливу. Скіф. Київ. 2023. 248 С.
6. Татенко В. О. Соціальна психологія впливу. Київ. Міленіум. 2008. 368 С.
7. Чалдіні Р. Психологія впливу. КСД. 2022. 352 С.

Додаткові

1. Канеман Д. Мислення швидко і повільно. Наш Формат. 2017. 480 С.
2. Петрик В. М., Гнатюк Г. О., Смірнов О. А. Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Київ. ЦУЛ. 2021. 200 С.
3. Санстейн К. Талер Р. Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. Наш Формат. 2017. 312 С.
4. Френкель Ш., Кан С. Огидна правда. Facebook за лаштунками боротьби за першість. Vivat. 336 С.
5. Фарагані Н. А. Битва за твій мозок. Київ. Артхаус. 232 С.

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ

2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського

3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого

4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>

C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB

Електронна

бібліотека

“УКРАЇНКА”

5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека

6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.